

B. Henry

Jak vychovat talenty

Učitel matematiky, Vol. 2 (1994), No. 3, 40–41

Persistent URL: <http://dml.cz/dmlcz/152748>

Terms of use:

© Jednota českých matematiků a fyziků, 1994

Institute of Mathematics of the Czech Academy of Sciences provides access to digitized documents strictly for personal use. Each copy of any part of this document must contain these *Terms of use*.

This document has been digitized, optimized for electronic delivery and stamped with digital signature within the project *DML-CZ: The Czech Digital Mathematics Library* <http://dml.cz>

Šedesátičlenný symfonický orchestr zahraje Beethovenovu Pátou za 44 minuty. Vypočtete, za jak dlouho zahraje Beethovenovu Devátou kvartetem!

B. Henry

Jak vychovat talenty

V poslední době se na mnoha místech objevilo plno jednoduchých naprosto zaručených receptů na radikální zlepšení našeho základního, středního i vysokého školství, vyučovacího procesu, vzdělanosti vůbec, vědecké práce na všech polích a ve všech sférách, na vyhledávání a výchovu talentů atd. atd. in inf. Dovolují si tedy i já přijít s jednoduchým, finančně zcela nenáročným návodem na vznik či tvorbu matematických talentů. Nebudu zde uvádět složitou argumentaci pro svoji metodu, ale - zcela v duchu současně užívaných důkazových postupů - zdůvodním svůj návod uvedením jednoho jediného příkladu.

„Když jsme se přestěhovali na venkov, musili jsme celý dům opravovat a všechny pokoje znova tapetovat. Ale protože místností bylo mnoho, na jeden z našich dětských pokojů se tapet nedostalo a objednat bychom je musili z Petrohradu; to bylo ovšem velmi složité a objednávat je pro jeden pokoj se rozhodně nevyplatilo. Čekalo se proto pořád na vhodnou příležitost, a tak se stalo, že jedna stěna té ošizené místnosti byla řadu let polepena obyčejným papírem. Šťastná náhoda chtěla, že se na toto prozatímní vytapetování použilo právě stránek litografovaných lekcí Ostrogradského o diferenciálním a integrálním počtu, které si otec opatřil v mládí.

Ty listy, potištěné zvláštními, nepochopitelnými vzorci, brzy upoutaly mou pozornost. Vzpomínám si, že jsem v dětství celé hodiny trávil před tou tajemnou stěnou, pokoušela se porozumět alespoň jednotlivým větám a najít ten řád, v němž by měly jít stránky za sebou. Dlouhým každodenním pozorováním mi vnější forma mnohých těch vzorců pevně utkvěla v paměti a také sám text zanechal ve mně hluboké stopy, i když byl pro mne ve chvíli, kdy jsem jej četla, nepochopitelný.

Když jsem po mnoha letech, už jako patnáctileté děvče, brala první lekci diferenciálního počtu u známého petrohradského učitele matematiky Alexandra Nikolajeviče Strannoljubského, divil se, jak brzy jsem obsáhla a pochopila pojem mezní hodnoty a derivace, "jako kdybych je už předem znala,.. Vzpomínám si, že se vyjádřil právě těmito slovy. A opravdu ve chvíli, kdy mi ty pojmy vysvětloval, připomněla jsem si živě, že to všechno bylo na těch památných stránkách Ostrogradského, a sám pojem mezní hodnoty se mi zdál čímsi dávno známým."

Sofja Vasiljevna Kovalevská: Vzpomínky na dětství,
Světová četba sv.302, Praha 1963, str.85-86,
přeložil Otakar Mohyla

Nakladatelství Academia prodávalo v nedávné době např. pět knih V. Jarníka za celkovou cenu 100,-Kč. Každý čtenář této drobné poznámky si může snadno vypočítat, kolik matematických talentů bychom mohli za 100,-Kč výše uvedenou metodou vyprodukovat.

B. Henry

ADRESÁŘ FAKULT VYCHOVÁVAJÍCÍCH UČITELE MATEMATIKY

1. MFF UK, Sokolovská 33, 186 00 Praha 8
2. PdF UK, M.D. Rettigové 4, 116 39 Praha 1
3. PdF MU, Poříčí 31, 662 79 Brno
4. PpF MU, Janáčkovo nám. 2a, 662 95 Brno
5. PdF UP, Žižkovo nám. 5, 771 40 Olomouc
6. PpF UP, tř. Svobody 26, 771 46 Olomouc
7. FF SU, Bezručovo nám. 13, 746 01 Opava
8. PdF OU, Dvořákova 7, 701 03 Ostrava I
9. PdF UJEP, České mládeže 8, 400 96 Ústí n. Labem
10. PdF JU, Jeronýmova 10, 371 15 České Budějovice
11. PdF ZČU, Sedláčkova 38, 306 19 Píseň
12. PdF, nám. Svobody 301, 501 91 Hradec Králové
13. PdF VŠST, Sokolská 5/113, 461 17 Liberec I